

MAGYAR NYELV
a 6. évfolyamosok számára

MNy1

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ

2025. január 18.

**A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra
a megadott pontszámok adhatók.
A pontszámok részekre bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van.**

1. a) séta, sütő 1 pont
 b) béke, boka, baki 1 pont
 c) érem (az érme válasz nem fogadható el), öröm, iram, üröm 1 pont

Helyesírási szempontból is kifogástalanul leírt szóalakokra adható csak pont. Pont csak akkor adható, ha a csoportba adható összes megoldás helyes.

Más megoldás csak akkor fogadható el, ha a feladatkiírásnak megfelel, és nyomtatott, szakmailag ellenőrzött forrással igazolható.

2. a) Aláhúzva: meg se moccan, leírva: nagyot ugrik/ugrik nagyot. 1 pont
 b) Aláhúzva: megehetsz, leírva: megethetsz. 1 pont
 c) Aláhúzva: sas, leírva: veréb. 1 pont
 d) Aláhúzva: ablakba, leírva: asztalra 1 pont

Csak akkor kaphat pontot a felvételiző a részfeladatra, ha aláhúzta a helytelen kifejezéseket ÉS leírta a helyes szavakat. Ha a vizsgázó nem aláhúzással, hanem áthúzással jelölte a hibásan leírt szót, szókapcsolatot, az is helyes megoldásnak fogadható el.

A helyesírási hibákat javítjuk, de nem vonunk le pontot miattuk. Más megoldás csak akkor fogadható el, ha a feladatkiírásnak megfelel, és nyomtatott, szakmailag ellenőrzött forrással igazolható.

3. a) tetején, feketén 1 pont

Csak ebben a sorrendben fogadható el.

- b) sűrű esőt néztem én/hullt az eső szürkén/hullt az eső feketén/fészke-égett gólya állt/eső koppant a fején 1 pont

Csak olyan aláhúzott sor fogadható el, amely a szomorúságra, magányra, elhagyatottságra utal.

Pont csak abban az esetben jár, amennyiben a felvételiző csak egy, teljes, a feladat utasításának megfelelő sort húzta alá.

- c) Aláhúzva vagy megjelölve: allegória ÉS megszólítás 1 pont
 d) koppant 1 pont
 e) Lehetséges megoldások: jobbra, balra dőlt/dülöngélt/támolygott/tántorgott/bizonytalanul állt, ingott, ingadozott 1 pont

Bármilyen kifejezés elfogadható, amely a mozgás bizonytalanságára utal, és nyomtatott, lektorált egynyelvű szótárral igazolható.

A helyesírási hibákat javítjuk, de nem vonunk le pontot miattuk.

4. a) Hamis. (Nem volt cukrászdája.) 4 pont
 Hamis. (Álnéven lett színész.)
 Igaz.
 Igaz.
 Igaz.
 Hamis. (Csak a Dobos-tortában van csokoládé.)

6 jó megoldás 4 pont, 5 jó megoldásra adható 3 pont, 4 jó megoldás 2 pont, 2–3 jó megoldás 1 pont. Adható összesen 4 pont.

Amennyiben egy állításnál nincs bekarikázva sem az IGAZ, sem a HAMIS szó, vagy mindkettőt jelölte a felvételiző, a részfeladat megoldása nem fogadható el.

Amennyiben a karikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni.

-
5. a) kezd el 1 megse látta 5 pont
 vizilabda x színes
 szüret 3 szüret
 löjj 2 szódd
 királlyal 2 olajjal

Minden helyes megoldás 1 pont. Amennyiben a felvételiző egynél több megoldást írt be a megadott helyre, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes megoldás is szerepel a válaszban. Összesen adható 5 pont.

6. a) 1 – E; 2 – D; 3 – C 1 pont
 b) **igaz** („A víziló, dacára annak, hogy a Nílusban él, nem krokodilt eszik, sem halat, sem íbiszt, sem flamingót, hanem füvet és egyéb gyökereket, tehát vegetáriánus”), 2 pont
hamis („...a Jónás nevű kis bájonc, a pesti nők kedvence”, erre magyarázat nem szerepel a szövegben)

Minden helyesen bekarikázott válaszáért 1 pont adható.

Amennyiben egy állításnál nincs bekarikázva sem az IGAZ, sem a HAMIS szó, vagy mindkettőt jelölte a felvételiző, a részfeladat megoldása nem fogadható el.

Amennyiben a karikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni.

- c) vízben él, nem él a Dunában, nem él a Hungária-gőzfürdőben (Hungária gőzfürdőben), 2 pont
 nehéz megállapítani a korát, rejtély még az elnevezése, táplálkozása, életmódja, miért vadásszák

Ha 2–3 helyes megállapítást ír, 1 pont; ha 4 helyes állítása van, 2 pont. Összesen adható 2 pont.

- d) A szöveg humoros hangvételű. / Nem csak ismeretterjesztő jellegű. / Nem tartalmaz 1 pont
 tudományos (szak)szavakat. / A szöveg sok képtelen állítást tartalmaz.

Minden olyan válasz elfogadható, amely tények és ellenőrizhetetlen állítások keveredésére, ismeretterjesztés és szórakoztatás keveredésére utal.

7. a) kutyáimról: szótő+jel+jel+rag 3 pont
 írogatással: szótő+képző+képző+rag
 olvasmányosakat: szótő+képző+képző+jel+rag

Helyes válaszonként 1-1 pont adható. Amennyiben a felvételiző egynél több megoldást írt be a megadott szóhoz, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes megoldás is szerepel a válaszban.

8. a) aláhúzva: fél 3 pont
 Egyik jelentés: fenyegetéstől tart, retteg, megrémül, megijed
 Másik jelentés: amikor valamit ketté vágunk, az egyik részt nevezzük félnek; az egésznek a fele

Más, azonos tartalmú megfogalmazás és más, egyértelmű jelölés is elfogadható. A két jelentés tetszőleges sorrendben is megadható.

Az egyértelmű, helyes jelölésre adható 1 pont, a helyes jelentésekre egyenként 1 pont. Összesen adható 3 pont.

-
9. a) 2 / kettő / két (elsétáltak, vágtok át) 1 pont
 b) Lehetséges megoldások: sövény, réten, szöcskék, énekét 1 pont
- Csak két szóért együtt adható 1 pont. Ha csak a szótöveket írta le a felvételiző, akkor is elfogadható a válasza.*
- c) összeolvadás 1 pont
 d) ezt / Ezt 1 pont
 e) elsétáltak 1 pont
 f) sö-vé-nye-kig 1 pont
 g) élet 1 pont
10. **a)–e) A 4-nél kevesebb mondatból álló fogalmazás esetében a feladat összes itemére 0 pontot kell adni.**
- a) Tartalomra összesen adható: 3 pont
- 3 pont adható, ha
- a szöveg ötletes, gondolatgazdag;
 - a fogalmazás alapötletét részletesen kidolgozza, és a szöveg mentes az önellentmondástól, a lényegi elemek jól értelmezhetők;
 - megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek;
 - a kifejtés logikusan, szervesen folytatja a megkezdett történetet, építve a megnevezett szereplőkre, motívumokra.
- 2 pont adható, ha
- a szöveg ötletes, ám az alapgondolat nem kellően kidolgozott, nem értelmezhető elem vagy kisebb önellentmondás van benne;
 - a megadott mondatok nem illeszkednek kellő mértékben a gondolatsorhoz (pl. nem épít a megnevezett szereplőkre, nem a megadott motívumot folytatja);
 - megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.
- 1 pont adható, ha
- az alapötlet kidolgozatlan, lényegi elemek megmagyarázatlanul maradnak, vagy a szöveg egészét meghatározó önellentmondás van benne;
 - szegényes, szokványos a gondolatsor, de tartalma a kijelölt témáról szól;
 - az adott mondatok alig illeszkednek a gondolatsorhoz, de a szöveg megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.
- 0 pont, ha
- a megadott mondatokhoz egyáltalán nem kapcsolódik a gondolatsor;
 - az elbeszélés az önellentmondások és értelmezhetetlen elemek miatt nem érthető;
 - nem felel meg az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.
- b) A szöveg szerkezetére összesen adható: 2 pont
- 2 pont adható, ha a megadott kezdőmondatok és a tanuló által írt fogalmazás alkotta szöveg
- kerek, egész, lezárt;
 - formailag is tagolt, a bekezdések jelöltek;
 - logikusan és arányosan szerkesztett;
 - eléri a megadott terjedelmet, vagyis a tanuló legalább 8–10 mondattal folytatta a megadott kezdőmondatokat;
-

- megfelelően alkalmazza a szövegkohézió eszközeit (kötőszavak, előre- visszautaló elemek), a mondatok, gondolatok logikusan kapcsolódnak egymáshoz;
- nem tartalmaz párbeszédet.

1 pont adható, ha a fenti szempontok közül egy nem érvényesül maradéktalanul.

0 pont, ha a szövegben a 2 pont feltételei közül egynél több szempont nem érvényesül maradéktalanul.

c) A nyelvhelyességre és a stílusra összesen adható: 2 pont

2 pont adható, ha a tanuló által írt szöveg terjedelme eléri a nyolc mondatot, és

- stílusa, szóhasználata megfelel a témának, a köznyelvi normának, és
- gazdag szókincsű, és
- gördülékenyen, választékosan szerkesztett mondatokat tartalmaz, és
- maximum 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, például helytelen szóhasználatot, indokolatlan igeidőváltást, hibás mondatbeli egyeztetést, nem megfelelő szórendet.

1 pont adható, ha a tanuló által írt szöveg terjedelme eléri a nyolc mondatot, és

- maximum 2 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, és változatos szókincsű, mondatfűzésű, a köznyelvi normának megfelelő szóhasználatú. *Vagy*
- maximum 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, ám a 2 pont kritériumai közül valamelyiknek nem felel meg.

0 pont, ha a tanuló által írt szöveg

- kettőnél több nyelvhelyességi hibát tartalmaz; *vagy*
- 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, ám a 2 pont kritériumai közül legalább kettőnek nem felel meg, *vagy*
- terjedelme nem éri el a 8 mondatot.

d) A helyesírásra összesen adható, amennyiben a szöveg **legalább 8 mondatból** áll: 2 pont

2 pont adható,

- ha a szövegben az alábbiak közül **legfeljebb egy hiba** valósul meg:
 - egy hiba a közhasználatú szavak egybeírásának terén *vagy*
 - egy hiba a magánhangzó hosszúságának jelölésénél *vagy*
 - egy elválasztási hiba *vagy*
 - egy mondatkezdő nagybetű tévesztése *vagy*
 - egy ékezet hiánya *vagy*
 - legfeljebb két betűtévesztés vagy betűcsere

ÉS az előbbieken ismertetett hibatípusok **mellett** legfeljebb 1 központosági hiba (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit);

- ha a hibátlan szövegben legfeljebb 2 központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).

1 pont adható,

- ha a **fenti hibatípusok közül legfeljebb kettő** van jelen a szövegben, **legfeljebb 2 központosági hiba** mellett (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit)
- ha az egyéb szempontból hibátlan szövegben 3-5 központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).

0 pont adható,

- ha a szövegben az alábbiak közül **valamelyik hibatípus** megvalósul:
 - igekötős igék helytelen írásmódja,
 - névutós főnevek egybeírása,
 - *-ly* tévesztése,
 - tagadószókat egybeírása egy másik szóval,
 - mássalhangzó-hosszúság tévesztése,
 - kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek, melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képezett melléknevek esetében,
 - írásban nem jelölt hasonulás és összeolvadás jelölésének tévesztése;
- ha a 2 pont kritériumainál leírt hibatípusok esetében **három vagy annál több** hiba található a szövegalkotásban;
- ha 6 vagy több központosítási hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosítási hibáit).
- **ha a szöveg nem éri el a 8 mondatot.**

- e) A külalakra, írásképre összesen adható, amennyiben a szöveg terjedelme eléri a 4 mondatot: 1 pont
- 1 pont adható, ha a dolgozat külalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak, az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatók, az ékezethasználata egyértelmű, nem használja indokolatlanul a pontsoron túli („margón kívüli”) területet.
 - Nem jár pont, ha az írás jellemzően olvashatatlan, vagy félreérthető az ékezethasználata, a dolgozat képe rendezetlen, a javítások félreérthetőek, zavarosak, nem esztétikusak, elválasztás helyett indokolatlanul ír a pontsoron túli („margón kívüli”) területre.

A feladatok bázisszövegei az eredeti forrásszövegek módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szövegek integritásának megtartása mellett jöttek létre.

A felhasznált szövegek forrásai

1. Magyar értelmező kéziszótár, Akadémiai Kiadó, Budapest 2003.
 2. O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások, Akkord Kiadó Kft., Budapest 2010
 3. Nemes Nagy Ágnes: Gólya az esőben, <https://gyerekversek.hu/golya-az-esoben/>
Utolsó letöltés dátuma: 2024. 09. 17.
 5. Kádas Lajos: Híres emberek – Híres ételek I., Unicum Kiadó, Budapest, 1990., 24–25., 62–63. oldal
 7. Nagy Lajos: Képtelen természetrajz és más karcolatok
<https://mek.oszk.hu/00900/00992/00992.htm#7>
Utolsó letöltés dátuma: 2024. 09. 17.
 8. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/pannon-pannon-enciklopedia-1/magyar-nyelv-es-irodalom-31D6/a-nyelvhasznalat-kerdesei-383D/nyelvi-humor-fulop-lajos-3AEB/szotani-jelensegek-szojatekok-3B05/>
Utolsó letöltés dátuma: 2024. 09. 17.
 9. A világ 100 állati csodája, Alexandra Kiadó, Pécs 2001, 11. oldal
-